



**LATVIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1**  
**LETTON A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1**  
**LETÓN A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1**

Monday 22 May 2006 (morning)  
Lundi 22 mai 2006 (matin)  
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

---

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

*Komentējiet vienu no tekstiem!*

1. (a)

Piedod, mana mīļā, tu teici, jā, viss pareizi, bet kurš nošaus to pusbraukto suni ceļa malā? Nejaucies visur iekšā un nedomā, ka no tevis te kaut kas atkarīgs, tu teici. Bet Ēriks aizvien vēl guļ pie galda, galvu apķēris ar rievainajiem pirkstiem, uzrautiem pleciem pāri skaustam. Es otrā galda pusē adu zeķi. Kas par jocīgu iedomu, tu saki, tu nāc pie mums adīt. It kā tev savā dzīvoklī,  
5 it kā tev visā trakā Dieva pasaulē trūktu vietas, kur pasēdēt un paadīt? Tu to saki tāpēc, ka Ēriks tā domā. Tu skaļi pateici to, ko domā Ēriks. Bet Ēriks vispār neko nezina, Ēriks ir muļķis, kas cauru dienu nīkst pie pudeles un neiet gultā.

Rīt atkal uz darbu, tu saki un izelpo laiskus dūmu gredzenus. Nedēļas beigas kā smags, svarīgs kuģis, piesiets nedēļas novakarei, beržas pret palodzi, un apkārt čabinās miers.  
10 Drīz būs tumsa, es saku un paskatos logā. Mākonis atgādina kraukstošu ledus garozu pāri peļķei, kura teju kusīs un šķīdīs kā visa tā pavasarīgā žurga tur aiz loga. Es nevaru atsākt adīšanu, jo acis sāp gaismā, kas, izkritusi pa debesu plaisām, saaužas asā baltumā un kā atspulgs klājas pār galdautu un Ērika miegairo pakausi. Tā, kura mani sauc par savu mīļo, sēž augstā gultā ar smalki grieztiem gultas galiem un, lai arī neatņemdamās skatās uz pelēko stabiņu cigaretes galā, tomēr labi zina,  
15 ka ir vienīgais košais laukums istabā, kur manam skatienam sasildīties. Vecais samta pārklājs viņai apakšā savilkts čupu čupām, gredzenu gredzeniem un beidzot noslīdējis pie galvgaļa uz grīdas plašā šaltī kā grubuļos sastingusi asins. Pretī gultai sakumpis tīri izslaucīts ķieģeļu mūrītis, es labi zinu, cik ātri tas kurinot iekvēlojas un cik nesteidzīgi naktīs kļūst ledains. Virs mūrīša balsināta akmens siena un zaļgans spogulis kā meža akacis pa vidu, kurā atspīd no gultas iztecējusi  
20 sarkanbrūna sega, melni mati un cigarete līdz filtram.

Izmēķis lido spainī pie plīts, un tā, kuru Ēriks dažkārt sauc par Puķi, ir notupusies manā priekšā, uzliek rokas uz adīkļa, un es neviļus esmu spiesta skatīties viņai tieši sejā. Šajā vairs ne jaunajā sejā, kurai krēsloš sākusi gaisma uzliek gaišu, mīkstu ēnu, asi izceļot grumbas kā sīkus stariņus ap nogurušajām acīm. Es vēroju šīs acis, kopā ar blāvajiem atspulgiem sapinos viņas  
25 skropstās un palieku sēžam ar neveikli sastingušu smaidu kā atvainošanos uz lūpām.

Kāpēc tu neskaties man acīs, viņa prasa pavisam tuvu. Tā ir lēta tabaka, ko viņa smēķē.

Es skatos uz tavām acīm, pēc laika atbildu. Acis samiedzas, lūkojas no bezgalīga tāluma, tad pēkšņi plaksti sviež skropstas atpakaļ līdz ar ēnām, gaismām un mani, kas ieķērusies kā muša tīklā. Galva noreibst, un istaba noraustās smalkā vibrācijā.

30 Aizejam pēc ūdens, viņa aicina. Es paskatos uz zaļajiem spaiņiem, kuros saritinājusies snauž dūmakaina krēsla.

Ēriku nemodini, viņa saka. Rīt agri uz darbu.

Jā. Tu jau vienreiz to teici.

35 Pēc piekurinātās istabas vēsais gaiss šķiet tik dzīvs, ka ar to var aizrīties. Mākonis vāžas  
 pasaulei kā peļķei atpakaļ virsū. Mēs apjūkam no šā gaisa un dziedam skaļi veco dziesmu par  
 kara jūrnieku, kurš nekad nenofotografējās, mēs vicinām spaiņus un kliežam par mēmu debesi,  
 kas pāri plešas, un kāpēc atkal esam bešā? Mēs dziedam, un tā, kuru sauc par Regīnu, paklūp uz  
 tiltiņa pāri gravai, un šķiet, ka tā vienmēr ir bijis, mikls vējš no ezerlejas ir sejā, atgādinādams  
 40 par sniegu, ar kuru vēl pilna debess, par rītiem, kad gaidām autobusu zem dunošiem, salā stīviem  
 elektrības stabiem, viena debess mala jau sarkana, bet otra vēl melna, un drātīs iekāries mēness  
 kā sadilis miroņa žoklis. Cehā iet karsti, es jokojot saucu viņu par Taureni, un viņa smejas,  
 bet varbūt kaut kur Ķīnā konservos liek tauriņus, nevis zivis, — vai nebūtu labi? — atvērt bundžu,  
 tur taureņi vīnā, bet tas jau Ķīnā var būt tā, tik tālu, un droši, ka nemaz tā nav. Galva džinkst,  
 toties vakarā ir miers, viņa domīgi sēž uz malkas šķilas pie rūcošas plīts un smēķē, bet es sataisu  
 45 kafiju lielās krūzēs.

Tad mums ir kartupeļi, sacepti eļļā kā dzeltenas skaidas, palēnām silta istaba un kafija ar biezu  
 Justīnstantes krējumu, bet, ja kāda no mums ir bijusi pie kādas no mātēm, tad ir arī sīpoli, speķis un  
 dažkārt pat pankūkas ar zapti. Naktī, kad krāsns, strauji dziestot, plaisā un televizors izslēgts,  
 viņa ielien pie manis gultā blakus un tumsā smēķē. Mēs runājam par visu, kas dienā noticis,  
 50 par to, ko drīkst runāt, un arī to, ko nedrīkst, visādas ģeķības, mute paklusām svilst, bet to var  
 noliegt ar skaļiem smiekliem un runāt atkal droši tālāk. Uz robežas starp snaudu un nomodu  
 viņai noraustās roka. Roze, es klusi saku, tu esi atņēmusi no manis segu. Es skatos viņas miega  
 atkailinātajā sejā un domāju dažādas domas, kas vairāk līdzinās smaržai vai smalkai garšai,  
 vai mēness pelēkajai gaismai pār mūsu ķermeņiem. Dzīvē viss notiek daudz trakāk, drīz viņai  
 55 ir resns viduklis, ir kaut kādas kāzas, un uzmācīgs tips aicina viņu ārā paskatīties uz mēnesi,  
 bet es esmu kārtīgi iedzērusi un sagrabju uzmācīgo aiz šlīpses — vai acu nav pierē, Regīnai drīz  
 būs bērns, bet tu te ar savu mēnesi! — un, kad viņš apmulsis taisnojas, ka noturējis Regīnu  
 par vienkārši apaļīgu un viņam patīkot apaļīgās, tad tā, kuru es visiem par spīti gribētu saukt  
 par Rozi, skatās man acīs un smejas. Viņai ir kaislīgi smiekli un skaistas acis, kad viņa iedzer,  
 60 bet to pašu jau viņa saka man, mana mīļā, viņa saka, mums jāturas kopā. Un kā nu ne, bērns ir no  
 viena jūrnieka, kas beigās izrādās neesam jūrnieks, un viņa jūras gadus droši var ierakstīt kādam  
 stāstam aiz restota loga, un ilgi viņš pie Regīnas nepaliek. Es arī gribu bērnu, un pēc pusgada arī  
 man ir vēders, bet ne uz pusi tik smalks kā tai, kuru Ēriks tagad sauc par savu Puķi.

Inga Ābele. Fragments no stāsta „Akas māja“ (1999)

1. (b)

ja tu atrodi ielu kura sākas  
tieši šajā vietā ej pa to  
un ja tu redzi sievieti kura  
stāv tieši šajā vietā mīli to  
5 un ja tu dzirdi vārdu kurš skan tieši  
šajā vietā pasaki to  
domā pozitīvi un telpiski  
bailes tērpušās mūžzilās skrandās  
bradā laika jūrā  
10 tālu klinšainas salas krastmalā  
un caurspīdīgajā ūdenī redzams  
kā plīst zaļi burbulīši un vēzīši lodā  
ap viņu kailajiem kāju pirkstiem  
tu vari paspēt dzīvot un nomirt  
15 pirms viņas iznāk krastā izžāvē  
slapjās drēbes un pastiepj tev roku  
cauri istabas sienai  
ielaižot tevī  
lēni paistošu jūru  
20 tu vari paspēt  
ja ej neatskatīdamies  
kā jūra tev klusi seko  
nodzēšot tavas pēdas

Inese Zandere. Melnās čūskas maiznīca. (2003)